

του είναι τέλεια στη μορφή. Δυστυχώς ή κ. Δεντρινού δὲ μᾶς ἀπάγγειλε παρὰ ἓνα δυὸ ἀπὸ τὰ 50 ὥραία σονέτα του. Νομίζω πὼς δὲ θάχανε τίποτα ἢ διάλεξι ἂν ἀκούοντανε ἐκεῖ τὸ Μούχρωμα, ἢ Παλιοκαστρίτσα καὶ οἱ Ἕρμονες, σονέτα στὰ ὁποῖα δέχγεται ἄφταστος ὁ τεχνίτης· καὶ ποὺ θαυρεῖ κανεὶς πὼς μὲ μιὰ πνοὴ ἐβγήκανε τόσο ἀβίαστα καὶ τόσο τέλεια ἀπὸ τὴν ὥραία ψυχὴ του. Πρώτη φορά μετὰ τὸ Σολωμὸ βλέπουμε τόση τελειότητα στὸ στίχο καὶ στὴ μορφή.

Δὲ φαριστιέται ὁ Μαβίλης μόνο στὴ ζωηρότητα τῆς εἰκόνας· ποὺ μᾶς δίνει, μὰ θέλει νὰ μᾶς τὴ δώσει πρὸ παντὸς ὥραία. Ἐκεῖνο ποὺ τυραννεῖ τὸ πνεῦμα του τὴν ὥρα ποὺ θὰ διατυπώσῃ μιὰ ἰδέα, δὲν εἶναι τόσο ἡ ἰδέα ὅσο ἡ μορφή· γιατί θέλει νὰ τὴν ἀποδώσῃ ἀρμονικά, πλούσια καὶ τέλεια καθ' ὅλα. Τοῦτο τὸ αἶσθημα τῆς ὥραίας μορφῆς· τὸ βλέπουμε καὶ στὶς μικρότερες λεπτομέρειες τοῦ στίχου καὶ τῆς γλώσσας. Τὸ ἔργο του δὲν τὸ ἀφίνει παρὰ αὐτοῦ νομίζει πὼς τῷφτασε στὴν ἀνώτερη τεχνικὴ τελειότη. Τὸ κοινό, τὸ χυδαῖο καὶ τὸ δυσαρμονικὸ λείπει ὁλότελα ἀπὸ τὸ ἔργο του. Ὁ στίχος του δὲν εἶναι ἀρμονικὸς μοναχά, εἶναι ἀληθινὴ μελωδία, εἶναι μουσικὸ καὶ αὐτὸ στοιχεῖο. Ἀπὸ τὰ πολλὰ ποιητικὰ εἶδη ἐδιάλεξε τὸ σονέττο, καὶ μέσα σ' αὐτὸ ἔχυσε τὸν πόνο του, τὰς ἀγάπες του καὶ τὰ ἰδιαιτερότητά του. Τ' ἀγάπησε καὶ τὸ δούλεψε ὅσο ὁ Heredia καὶ ὁ Πετράρχης, γιατί ἐπίστεψε πὼς μ' αὐτὸ μπορεῖ κανεὶς σὲ λίγους στίχους νὰ διατυπώσῃ ἀρμονικά καὶ τέλεια μιὰ ποιητικὴ εἰκόνα.

Καὶ τοῦτο τὸ πτύχε σχεδὸν πάντα. Ἡ ἐκλεχτὴ του ἐργασία θὰ λάβῃ ξεχωριστὴ θέσιν στὴ φιλολογία μας. Δὲν πειράζει καθόλου ἂν εἶναι λιγοστή. Τοῦτο μπορεῖ νᾶναι καὶ ἀρετὴ. Ἕνας μικρὸς τόμος μπορεῖ νὰ κλείσῃ μιὰ ψυχὴ. Ἄν ἔξοῦσε ἀκόμα, πολλὰ θὰ μπορούσε νὰ ἐλπίζῃ κανεὶς. Μὰ ἡ πατρίδα μᾶς τότε πῆρε. Ἡ λαχτάρα νὰ τὴν ἴδῃ μεγάλη ὅπως αὐτὸς τὴν ὀνειρευότανε δὲν τὸν ἄφηνε ἥτιςχο στὰ ὕστερα χρόνια τῆς ζωῆς του. Ἔτσι τότε βλέπουμε νὰ πολεμᾷ στὴν Κρήτη καὶ στὴν Ἡπειρὸ μετὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1897 ὅπου ἐλληγοῦντο στὸ χέρι καὶ στὸ πόδι μὰ πῶς πολὺ στὴ καρδίᾳ γιὰ τὴν ἐθνικὴ συμφορὰ. Κι' ὅμως ἔλπιζε πάντα.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1909, ἐπίστεψε πὼς χαράζοντε νέας μέρες στὸν τόπο καὶ γιὰ πρώτη φορά ἀποφάσισε νὰ δεχτῇ νὰ βγῇ βουλευτής. Τότες ἐβγαλε καὶ τὸν περίφημο λόγὸ στὴ Βουλὴ γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα.

Ἡ κυρία Εἰρήνη Δεντρινού ἀπομνημόνευσε τὴν κοφτερὴν του φράση: «Δὲν ὑπάρχει γλώσσα χυδαία, ὑπάρχουν μόνο χυδαῖοι ἀνθρώποι». Καὶ παρήγορο εἶναι γιὰ τὴν πρόδοιο τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος πὼς στὸ σημεῖο αὐτὸ τοῦ λόγου τῆς, τὸ ἀκροατήριον ὅπου διεκρίναμε ἰδιαίτερα τὴ νεολαία, ἔξετασε σὲ ζωηρὰ χειροκροτήματα.

Στὰ 1912 ὅταν ἐκήρυξε ἡ Ἑλλάδα τὸν πόλεμον τῆς Τουρκίας, ὁ Μαβίλης δὲν ἐδίστασε νὰ τρέξῃ ἀπὸ τοὺς πρώτους μ' ὅλα του τὰ 56 χρόνια του. Ἐβλεπε τὸνειρό

του νὰ λαβαίνει «σάρκα καὶ γὰρ» αὐτὸ δὲν ἐστοχάστηκε οὔτε βάσανα οὔτε κακουχίες. Ἐβλέπανε πολὺ μακρότερα τὰ μάτια του. Ἐφτασε τέλος μετὰ τὸ Σῶμα του στὸ Δρύσκο. Ἐκεῖ ὤρμησε στὴ φωτιὰ τῆς μάχης μ' ὅλη τὴ φλόγα τῆς γενναίας ψυχῆς του ποὺ ἄγγιξε πᾶς τῶναιρό τῆς. Ἐβλεπε φανερὸ τὸν ξαναγεννημὸ τῆς φυλῆς του. Καὶ ὦ γλυκιὰ στιγμὴ!

Ἕνα βόλι

Τὸν ἔστειλε ἥρωα στὸ ἡλύσιο περιβόλι.

Ἐπέθανε γιὰ τὸ Ἰδανικὸ του, πιστὸς ὡς τὸ τέλος εἰς ὅ,τι ἐνόμιζε χρέος του.

Τῆς δόξας ὁ ἥλιος ἔλαμψε εἰς τὸ μέταπὸ του.

Τέτοιος ἦταν ὁ ἀνθρώπος ποὺ ἡ κυρία Δεντρινού μετὰ τὴ σοφὴ τῆς διάλεξι μᾶς ἔκαμε νὰ γνωρίσουμε βαθειά. Τῆς πρέποντε χίλιοι ἔπαινοι καθὼς καὶ στὸ συνεργατὴ τῆς τὸ γνωστὸ λογοτέχνη κ. Κ. Θεοτόκη, γιὰ τὴ δυνατὴ πνευματικὴ ἀπόλαψιν ποὺ μᾶς ἔδωκε καὶ εὐχόμαστε νὰ μὴ μείνει χωρὶς μιμητὲς ἢ καλὴ αὐτὴ ἀρχή.

ΕΝΑΣ ΑΚΡΟΑΤΗΣ

ΒΟΙΩΤΙΑ

...More and more to the eye, and less and less to the ear...

OSCAR WILDE

Ἀπ' τὰ βουνὰ τῆς Λιάκουρας μᾶς δέχτηκαν οἱ κάμποι.

Τὸ ξερὸ ἀγέρι ἐχάθηκε. Μιὰ μπόχα ἐδῶ μᾶς πνίγει.

Πλήθια στολί'ια γύρου μας καὶ χάδια. Μὰ δὲ λήμπτει τοιγύρου μας ὁ ἀγέρας πιά. Τ' ἀτλά τ' ἀδρά ἔχουν φύγη.

Τὸ Μαυρονέρι ἀπλόχερα τοὺς κάμπους δυναμώνει.

Ἐξέχειλα τὰ ποτάμια του διαβαίνουν. Κ' οἱ μύλοι πλένε στὰ πράσινα νερά. Γύρου τοὺς περιζώνει λαὸς βαθραλῶνε. — Τὴν περνοῦν ὅλο τραγοῦδι οἱ φίλοι! —

Μὰ καὶ χιλιάδες χαίρουνται στίς ὄχτες οἱ χελῶνες.

Τοῦ, ἔρωτες τοὺς πλέκουνε καὶ κάνουνε τοὺς γάμους

Τάχα μεθαίτε τὸ νερὸ ἢ αὐτὰς μεθάνε μόνες

μὲ τὰ κρασάτα λούλουδα, ποὺ ὑψώνονται στοὺς ἄμμους;

Ἀδιάντροπα καὶ σπάταλα στίς ἄκρες τοῦ νεροῦ

ξαπλώνονται στὸ Βοιωτικὸν ἀγέρι καὶ γελάνε

βούρλα καὶ χόρτα τοῦ νεροῦ παχειά. Κι ἀπὸ παντοῦ

πληθὺς γιομάτα χρώματα τὰ ζωῦφια ξετειάνε.

Μέσα στὰ χρυσοκίτρινα καὶ τὰ κρασάτα ἀνθάκια —

χελῶνες καὶ καὶ βαθρακοὶ βγαίνουνε λασπομένοι —

πάνου ἀπὸ τ' ἄρτονα νερά, ποὺ γύρου τοὺς μπαμπάκια

φυτρώνουν, νά, κ' οἱ κλώστηδες μὲ σκοῦρο μπλε βαμμένοι —

— Ἀπλὴ καὶ δολόξερη Ἀττικὴ, ποὺ λήμπουνε στὰ πλάτια

τ' ἀρμονικά σου τὰ βουνά, τ' ἀνά, τὰ γυμνωμένα,

τέτοια ὄργια βακχικά ποτὲ; τὰ γαλανὰ σου μάτια

δὲν τὰ εἶδανε τί ἀδιάντροπα ποὺ θάτανε γιὰ σένα!

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ